

EUROPEAN
PLATFORM
TACKLING
UNDECLARED
WORK

10 years

Kayıtlı çalışma herkese fayda sağlar!

İşçi misiniz?

Kayıtlı çalışma ne anlama gelir?

- Koruma ve yardımlar: emeklilik, sosyal sigorta, sağlık hizmetleri, ücretli tatil izni ve haksız işten çıkarmaya veya diğer iş hukuku ihlallerine karşı koruma.
- Ücretlerin, sosyal güvenlik katkı paylarının ve ilgili vergilerin düzenli olarak ödenmesi.

Kayıtlı mı çalışıyorum? Kontrol listesi

Aşağıdakilere sahip olmalısınız...

- Çalışma koşullarını, hak ve yükümlülükleri, işverene ait bilgileri ve ödemenizden kimin sorumlu olduğunu belirten **iş sözleşmesi**.
- Fiili çalışma saatlerine, fazla mesaiye ve özel zamlara göre (ör. gece veya resmî tatil vardiyaları için) ayarlanmış **düzenli maaş çekleri**.
- İş yerinde cinsiyete, toplumsal cinsiyete, dine, uyruğa veya etnik kökene dayalı **ayrımcılığa karşı koruma**.
- **İzin hakkı** (tatil ve izin günleri).
- **Hastalık izni hakkı** ve iş kazaları ve meslek hastalıkları durumunda korunma hakkı.
- **Sosyal güvenlik sistemine kayıt** (ör. emeklilik, işsizlik, sağlık hizmetleri için).
- **Temsil hakkı**, sendika üyeliği ve grev hakkı.
- **Katkı paylarının düzenli olarak ödenmesi** (ör. emeklilik primleri).

Bir işletmeniz mi var?

İşçi çalıştırıyor musunuz veya çalıştırmayı planlıyor musunuz?

Kayıtlı çalışma ne anlama gelir?

- Çalışma kurallarına ve yönetmeliklerine uyulması, işçilere hak ettikleri hakların verilmesi.
- İşletmeler arasında adil rekabetin sağlanması.
- İstikrarlı ve motivasyonu yüksek bir çalışma ortamı ve dolayısıyla verimli bir iş yeri oluşturulması.
- Yaptırımlardan, para cezalarından, suçlamalardan ve itibar risklerinden kaçınılması.

İşletme sahibi ve işveren olarak...

- Ülkenizin mevzuatında belirlenen istihdam koşullarına dikkat etmelisiniz. Aşağıdakilerden emin olmalısınız:
 - ▶ ücretler ve kesintilerle ilgili ulusal toplu sözleşme kurallarına uyduğunuzdan;
 - ▶ kurallara uygun olarak vergi ve sosyal sigorta primlerini ödediğinizden;
 - ▶ maaş bordrolarını doğru bir şekilde hazırladığınızdan;
 - ▶ ilgili yönetmeliklere göre hastalık veya doğum izinlerini ve tatilleri/yıllık izinleri kullandığınızdan.
- Kayıtlı çalışanlarınızı, fiili çalışma saatlerini ve ödemelerle ilgili tüm bilgileri geçerli ulusal kurallara ve AB kurallarına göre beyan ettiğinizden.
- İş sağlığı ve güvenliği kurallarını uygulayarak çalışanlarınıza güvenli bir ortam sağlamalısınız.
- Çalışanlarınızın ülkenizde yasalara uygun şekilde çalışma hakkına sahip olduğundan emin olmalısınız.

İşletme sahibiyse ve ülkenizin yasalara uygun şekilde işçi çalıştırma kurallarından emin değilseniz...

- Yerel iş müfettişliğiyle iletişime geçebilirsiniz.
- Ulusal ve/veya yerel işveren kuruluşunuzla iletişime geçebilirsiniz.
- Çalışma kuralları ve iş sağlığı ve güvenliği konusunda yetkili kurumlarla iletişime geçebilirsiniz.

Aşağıdaki durumlarda kayıt dışı işçi olarak kabul edilebilirsiniz...

*Sözleşme imzalamadan
elden ödeme alıyorsanız –*
kayıt dışı çalışma

Yazılı bir sözleşmeniz yoksa ve işvereniniz çalıştığınızı beyan etmeden veya vergi ve sosyal güvenlik primi ödemedi size elden ödeme yapıyorsa kayıt dışı çalışıyorsunuz demektir.

*Maaşınızın bir kısmı elden
ödeniyorsa –* **kayıt dışı çalışma**

İşvereniniz çalışma saatlerinizin sadece bir kısmını beyan ediyor ve kalanını elden ödüyorsa kayıt dışı çalışıyorsunuz demektir. Buna beyan edilmemiş fazla mesai ve ekstra vardiyalar da dâhildir. Bu kolaylık gibi görünse de haklarınız kısıtlanır ve eksiksiz bir yasal çalışma belgeniz olmaz.

*Serbest meslek sahibi olmanıza
rağmen çalışan gibi muamele
görüyorsanız –* **bağımlı serbest meslek**

Serbest meslek sahibi olarak kayıtlıysanız ancak bir yöneticinin kontrolü altında çalışıyorsanız, sabit çalışma saatleriniz varsa veya tek bir müşteriye bağımlıysanız sahte serbest meslek sahibi olabilirsiniz. Yani hakları ve koruması olmayan bir çalışan gibi muamele görürsünüz. Bazı ülkelerde serbest meslek sahibi olarak kayıtlı olsanız bile özellikle işinizi yönlendiren ve ücretinizi belirleyen biri varsa ve işi bizzat siz yapıyorsanız tam işçi haklarına sahip bir çalışan olarak kabul edilebilirsiniz.

Ne yapabilirsiniz?

1. Yerel iş müfettişliğiyle iletişime geçin

İş müfettişleri ve kuruluşları işletmeleri kontrol eder ve denetler. Kayıt dışı işlerin nasıl bildirileceği konusunda tavsiyelerde bulunabilirler. İş müfettişleri genellikle AB yasaları uyarınca ödenmemiş ücretleri talep etme hakkınız hakkında bilgi verir.

2. Bir sendikayla iletişime geçin

Sendikalar işçileri temsil eder, haklarını ve daha iyi çalışma koşullarını savunur. İşveren örgütleriyle diyalog kurarlar. Yerel sendikanızla veya iş yeri temsilcilerinizle iletişime geçin.

Daha fazla bilgi edinin

Avrupa Çalışma Otoritesi web sayfasından ulusal irtibat noktanızı bulabilir ve tavsiye alabilirsiniz.

<https://www.ela.europa.eu>

Avrupa Çalışma Otoritesi
Landererova 12, 811 09 Bratislava I, Slovakya

Publications Office
of the European Union

Lüksemburg: Avrupa Birliği Resmî Yayın Ofisi, 2025

© Avrupa Çalışma Otoritesi, 2025

Print ISBN 978-92-9415-237-4 doi:10.2883/6043993 HP-01-25-025-TR-C

PDF ISBN 978-92-9415-236-7 doi:10.2883/4187201 HP-01-25-025-TR-N

Kapak, © Gorodenkoff/stock.adobe.com; © JackF/stock.adobe.com; © wavebreak3/stock.adobe.com. İç sayfalar, © K Seisa/peopleimages.com/ stock.adobe.com; © New Africa/stock.adobe.com